JACOBI DRAKEI,

CELEBERRIMI ANTHROPOLOGIÆ AUCTORIS,

ORATIONES TRES;

DE FEBRE INTERMITTENTE,

DE VARIOLIS ET MORBILLIS,

ET

DE PHARMACIA HODIERNA.

IN LUCEM EDIDIT,

ET PRÆFATIONEM ADJECIT

EDVARDUS MILWARD,

MEDICINÆ DOCTOR,

ET SOCIETATIS REGIÆ LONDINENSIS SOCIUS.

LONDINI,

Impenſis GULIELMI MEYER, Bibliopolæ, ad Inſigne Capitis *Boerhaavii*, in vico dicto *The Strand*.

M.DCC.XLII.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

CLARISSIMO, DOCTISSIMO,

ET

ORNATISSIMO

VIRO,

RICHARDO MEAD,

MEDICINÆ DOCTORI,

ARCHIATRO REGIO,

COLLEGII REGALIS MEDICORUM

LONDINENSIS,

ET

SOCIETATIS REGIÆ APUD LONDINENSES,

SOCIO.

MIHI has Viri Celeberrimi Orationes in lucem publicam emittenti, haud diu hærendum fuit, Spectatissime Vir, Cujus potissimùm

 Nomi-

Nomini illas consecrarem. Sub Cujus enim Patrocinio meliùs prodeant, quàm sub TUO, qui, ut pro eximio quo TE pollere scio Judicio, TUTE disertissimè scribere, sic de Scriptis etiam aliorum optimè dijudicare queas? Aut Cui feliciùs eas inscribere possim, quàm TIBI, qui Literis ipse exercitatissimus, omnium Literatorum Patronum atque Amicum TE semper adhibuisti; & qui Me præcipuè Beneficiis tuis TIBI adeò obstrinxisti, ut nihil prius aut antiquius habuerim, quàm ut aliquid Clarissimo TUO Nomini dicarem, quod grati Animi mei sensum testatum faceret?

SATIS perſpectum habui Ingenium tuum, Vir Ornatiſſime, ut Studiis Humanioribus deditum ſit. Satis novi, ut Muſas politiores cum Medicinâ conjunxiſti; & quùm DRAKEUS NOSTER his ipſis Studiis eminens fuit, quibus TU tantoperè delectaris, ſcio TE non poſſe non eſſe Nominis Ejus Æſtimatorem obſervantiſſimum. TUUM itaque eſt diſcernere, quantum de Medicinâ, & Romanâ Facundiâ promeruit Auctor noſter, qui in Utrâque præter cæteros adeò excelluiſti.

Licet is non ſim, Vir Præſtantiſſime, qui ignorem, Ægros non Eloquentiâ, ſed Remediis curari, uti notat CELSUS, ille Medicorum CICERO; haud poſſum tamen, ſi eundem CELSUM imitarer, quin credam, & HIPPOCRATEM & ERASISTRATUM, quibus addam FERNELIUM, LINACRUM, CAIUM, FRIENDIUM, & quicunque alii, non contenti Medicinam factitare, Sermonis quoque Elegantiæ ex aliquâ parte ſe addixêre, non ideo quidem Medicos fuiſſe, VERUM IDEO QUOQUE MAJORES MEDICOS EXTITISSE. Talibus quippe factum eſt,

ut Medicina dulcissimo, & exculto Romanæ Eloquentiæ ore loqueretur. Talium perlectione cùm Voluptate, tum Utilitate fruimur; & dum bonitas Præceptorum Sermonis castitatem Ingeniis cultioribus gratiorem reddit, Sermonis vicissim castitas Præcepta ab interitu vindicabit.

In horum Scriptorum numerum, tam Facundiâ, quàm Arte suâ insignium, Te meritò reponendum esse, Quis est qui non fatebitur? Tu Studia Elegantiora cum severioribus sociâsti. Tu Literas politiores cum Medicinâ in concordiam redegisti, atque vetus istud falsitatis convicisti, Opti-

mum

MUM THEORETICUM, PESSIMUM PRACTICUM ESSE. Sed longè à Me ſit, Vir Ornatiſſime, ut TUAS Laudes hîc concelebrarem. Quorſus enim ſpectat, laudare Virum, omni laude majorem; aut illum Præconiis ornare velle, quem Nemo cum ratione vituperavit?

NON poſſum tamen Mihi temperare, quin ſubjungam, quòd ſi Literarum Cultor aſſiduus, & omne genus Lectione ornatiſſimus eſſe; ſi Intima Artis Apollineæ penetralia ſubiiſſe; ſi continenter pro ſalute publicâ occupari; ſi longo uſu atque Exercitatione perfectiſſimus fieri; ſi Morbis feliciſſimè mederi; aut ſi Animi denique candore,

& ſingulari Morum ſimplicitate atque integritate excellere, dilectum quempiam reddere poſſint, TU certè doctis atque bonis omnibus dilectiſſimus eris.

Perge, Vir Celeberrime, ſalutaris noſtræ Profeſſionis Famam atque Dignitatem confirmare: perge eam quam apud Homines meritò tenes Exiſtimationem ſuſtinere: perge cultos atque probos Viros demereri; & faxit DEUS, OMNIPOTENS RERUM PATER, ut florens, valens & incolumis per longam Annorum ſeriem conſerveris. Maturè Tibi, cùm Morbis afflicteris, ſuccurrat SUMMUM NUMEN, qui tam maturo & prudenti

Consilio aliorum Morbis opitularis; & plusquàm ad NESTOREAM ÆTATEM TE perducat, cum illibatâ sanitate, qui in aliorum sanitate vel tuendâ, vel recuperandâ totus es.

VALE, & Artis & Sæculi tui Decus egregium; & in Clientelam tuam recipere ne dedigneris,

Virtutum, atque Eruditionis tuæ
Veneratorem Studiosissimum,

EDVARDUM MILWARD.

Dabam Londini,
Mense Maio,
Anno M.DCC.XLII.

PRÆFATIO

AD

LECTOREM.

HAUD *Opus eſt*, Lector Benevole, *ut multus ſim in commendando Auctore, inſtar Vini veteris atque boni, Hederâ non indigente. Hoſpes ſit in Medicinâ neceſſe eſt, Cui non innoteſcit* DRAKEI *Nomen*; *tanta eſt ea, quam Libris ſuis eximiis conciliavit Fama*; *tanta illius apud Literatos omnes Exiſtimatio!*

QUINTUS *jam præteriit Annus, ex quo doctissimæ hæ Orationes, De* FEBRE INTERMITTENTE, *De* VARIOLIS *&* MORBILLIS, *& De* PHARMACIA HODIERNA, *(quarum illa Anno* 1690, *pro gradu* BACCELAUREATÛS, *atque hæ Anno* 1694, *pro gradu* DOCTORATÛS in MEDICINA, *in* Scholis Medicis CANTABRIGIÆ *publicè habitæ erant) Amici cujusdam donatione, in manus meas venêre. Et ut Auctoris Nomen, atque ipsarum Orationum Elegantia, vel ad decies repetitam lectionem Me invitabant, ita vix cum nonnullis, judicio atque eruditione præstantissimis viris, eas nuper communicavi, quin ad illas edendas me strenuè solicitârunt. Quâ quidem in re Nos lubentiores dedimus, partim ut Opuscula, Cedro dignissima, ab interitu sic conservaremus; & partim ut alios Hujus Viri præclarissimi exemplo, ad* Romanæ Eloquentiæ *studium provocaremus; quod vel eò optabilius est, quò tam pauci in hac provinciâ excelluêrunt. Rupes est* Latialis Sermo,

in

in quam Naufragium fecêre innumerorum, cùm Medicorum, tum aliorum Rates, qui hoc altum Mare velis ſuis tentârunt. Ut ſalebroſa enim exiſtit ad Athenas *Via, ita non minùs ſcopuloſa videtur ad* Latina Littora *Navigatio. At noſtrum Auctorem tam excellentem fuiſſe puto, ut paucos quos Ei jure præferres* Britannia *unquam tulit. Adeò de* Latinitate *benè meritus eſt, ut Eum ad* CELSI *propè Elegantiam accedere exiſtimeris: adeóque, ut de* CELSO *dictum,* Ingenium ſic ad omnes ſcientias verſatile habuit, ut ad id unum à Naturâ formatus videretur, quod Vir præſtantiſſimus tractare conſtituiſſet.

QUANTUS *Vir fuit in* Medicinâ *atque in* Anatomicis, *probavit ejus* ANTHROPOLOGIA, *cunctorum applauſu avidiſſimè excepta, atque miris laudibus prædicata; & quàm Scriptor fuit Eloquentiſſimus, teſtantur hæ ipſæ* ORATIONES, *ſi vel Mentis Acumen, vel Ingenii Leporem, vel Dictionis Nitorem, Elegantiam, Ornatum, vel*

 Caſti-

Caſtitatem ſpectes; (*paucis tantummodò exceptis, quæ cùm Auctor ipſe* Has Orationes *cum Literato Orbe nòn communicaverat, nec ſummam fortaſſe Manum iis impoſuerat, faciliùs Illi condonanda.*) *Cùmque* Juvenis *admodùm erat, Hic* Auguſtei ſæculi *ſcriptorum Æmulator, quid non ab eodem* SENE, *atque* EXERCITATO *ſperandum eſſet? Quàm lætas* Segetes, *ex tam felici* Seminatione *non videremus, modò Vitam longiorem* DEUS OPT. MAX. *Illi conceſſiſſet, qui longiſſimâ dignus fuit*; *ſed qui è Mortalium cætu, non ſine magno* Medicæ Reipublicæ *damno, immaturâ morte eripiebatur!*

DE *Tanto quidem Auctore plura dicere poſſem, niſi de Illo, in eâ quam meditor* MEDICORUM BRITANNICORUM HISTORIA, *fuſiùs agere conſtituiſſem*; *atque Hæc quàm vera ſint, non tam ex Meâ, quàm ex Ipſiùs Oratione Te diſcere maluiſſem. Tuarum itaque partium eſt*, Lector Benevole, *uti* Opuſculis, *non vanæ Gloriolæ alterius ſumptu aucupandæ,*

non Auræ popularis captandæ, ſed Tuo potiſſimùm Commodo conſulendi ſtudio, in lucem editis; quæque impensè placitura nullus dubito, modò Aures *Tibi* Latinæ, *atque* Eruditæ *ſint.*

ER-

ERRATA.

Pag. 4. lin. 11.	pro	Corporis,	lege	Corpori.
5. lin. 18.		Reperatâ,		Reparatâ.
14. lin. 11.		Immeditè,		Immediatè.

DE

DE

FEBRE INTERMITTENTE ORATIO.

DE Febrium Intermittentium causis & ortu varia olim fuit, ac nunc est inter doctos disceptatio. In tantâ autem sententiarum varietate, ne unam quidem, quæ omnibus hujus morbi symptomatibus rectè solvendis sufficeret, & praxi jamdiu feliciter expertæ conveniret, mihi hactenus videre contigit.

QUÆ igitur nobis hunc scopum attingere visa sunt, quam possumus paucis exponemus. Quod ne ἀμεθόδως aggrediamur; hujus Febris symptomata maximè naturalia, & familiaria priùs sunt proponenda, quàm ad eorum explicationem accingamur.

Ex his Paroxyſmorum intermiſſio, & ſtatis periodis recurſus primum obtinent locum, maximaſque inter doctos in eorum explicatione lites concivêre. Notandum proximò, pleroſque hoc morbo correptos primùm frigeſcere, & cum forti concuſſione horreſcere, & rigere; ægrotare, vomiturire, pulſum habere rariorem, debiliorem, minorem; deinde incaleſcere vehementer, ſitire, linguas areſcere, Pulſum habere frequentiorem, vehementiorem, majorem; atque hæc omnia, ſudore largiùs erumpente, cum Paroxyſmo ſimul evaneſcere, & ægrum ad ſequentem uſque Paroxyſmum rectè, niſi quòd vires aliquantulum proſternantur, (quod à ſudoribus uberioribus ſemper ferè accidit) valere.

His præmiſſis, ſtatuimus materiam Febris eſſe Bilem flavam, cauſam verò relaxatum fibrarum annularium in ductu communi tonum, quo evenit, ut plus juſto Bilis unâ vice depluat in Duodenum, indéque ſurſum ac deorſum ad Ventriculum & Inteſtina feratur. Neque verò harum fibrarum ſolùm, ſed totius etiam corporis habitus remiſſior eſſe videtur; ſed quòd earum

vitio

vitio fluxus iste tam profusus Bilis accidat, ideo eas propiùs attingere visa est.

Hæc Bilis quæ tam copiosè ab Hepate per hunc ductum profunditur, particulis constat sulphureis, salinis, † *&c.* quarum aliæ calidæ & acres, aliæ rigidæ & acutæ sunt. Si cui autem hæc à Glissonio desumpta Bilis descriptio minùs placeat, sive aliam de suo malit, seu alterius cujuspiam, id saltem nobis concedat, quod omnibus compertum est *scil. esse humorem fervidum, amarum, acrem, & pungentem*; nec ultra petimus.

Bilis igitur hoc modo per vitium dictarum fibrarum admissa in Ventriculum & Intestina, & in eorum tunicas impacta, tam quantitate, quàm qualitate molesta magnas statim turbas, & dolores cum summâ ægritudine ciet. Bilis ergo sic per mediam Ventriculi tunicam diffusa fibrillis nerveis ob viscositatem ejus tenaciter adhærens, eas obstruit, ac salium aculeis stimulando contrahit. Hæc autem contractio partibus cæteris per nervos Ventriculi impertitur, præcipuè au-

† Gliffon. de Hep. Cap. 38.

tem Cerebro, inter quam partem & Ventriculum ſumma intercedit familiaritas, & per quam (mediatè forſan) cum reliquo corpore conſentit. Propter hanc nervorum contractionem, non ita liber ac anteà ſpiritubus patet exitus, qui ad circulationem ſanguinis promovendam, & calorem corporis conſervandum lege ſolitâ erat neceſſarius. Hinc ſanguinis ob ſpirituum inopiam tardior motus, & pulſuum inſignes differentiæ oriuntur; unde frigus etiam, & rigor toti corporis inducitur. Spaſmi etiam à ſpiritubus quibuſdam turbidè propter hæc impedimenta erumpentibus excitantur. Vomituriendi autem conatus, quem in hujuſmodi affectibus ferè ſemper experimur, fibrarum Ventriculi irritationi, à ſalium ſtimulatione ortæ debetur. Quòd autem fruſtrà ut plurimùm ſit, ob Bilis tenacem naturam accidit; cujus viſciditas priùs epoto liquore aliquo diluenda eſt, quàm ejici ſurſum poſſit. Quod quidem ſi fiat, aut in totum tollitur Paroxyſmus, aut multùm minuitur. Sin proprio niſu deorſum, vel quoquo alio modo Ventriculus expulerit, inſequitur totius corporis ardor ſummus; quia particulæ Bilis acres, quæ, dum junctis viribus in Ventriculum agerent, Spiritus obru-

obruerunt, in Sanguinem nunc receptæ per venas, aut vaſa Lactea, ejus particulis involutæ diluuntur, ac ab invicem ſeparatæ cum cruore per totum corpus diſtribuuntur, Spirituſque, quos anteà oppreſſerant, leviter nunc ſtimulando eliciunt, eòque calorem augent. Siccitas calorem premit neceſſarius ſatelles, eumque ſitis, ab halitibus acribus per os elevatis; inde etiam & Lingua areſcit, & albeſcit. Bilis autem dum per corpus cum ſanguine circulatur, ubique ut patet exitus, per patulos corporis poros erumpit; atque tota tandem aut in Cyſtin propriam recolligitur, aut ſub formâ ſudoris effluit. Hinc inſtans finitur Paroxyſmus, & æger, niſi quòd vires aliquantulum proſternantur, ob ſudores copioſos, & in eis ſpirituum diſpendium, rectè valet per totum intervallum; quod eò uſque durat, donec reperatâ iterum Bile, vaſa ad excretionem turgeſcant. Quod ubi fit renovatur Paroxyſmus, & acta reagitur Tragœdia.

Quòd autem ſtatis & certis temporum intervallis periodicè revolvatur, hinc eſt, quòd ad certam & determinatam Bilis quantitatem recolligendam, qualis ad debitam vaſorum felleorum

intumeſcentiam erat neceſſaria, certum etiam & determinatum temporis ſpatium requiratur. Atque hinc etiam veras Intermittentium differentias, Quartanarum *ſcil.* & Tertianarum, &c. peti debere arbitror. Quippe quò major eſt fibrarum imbecillitas, eò major eâdem vice fellis profuſio; atque exindè (quod in Quartanis plerumque accidit) Paroxyſmus violentior. Quò verò majus Bilis diſpendium eſt, eò longius poſtulatur ad reparandum tempus, & quo minus ſimiliter. Atqui hæc Lex non ſemper obtinere videtur, quia cum aliquibus in Tertianâ, ac etiam Quotidianâ pejùs agitur, ac aliis in Quartanâ. Quin id perinde eſt ac eorum temperamentum qui ægrotant; quippe quibus Bilis magis ſcatet, iis deteriùs cedit; & è contrario. Occurrit etiam & alia huic Legi difficultas, quòd ex Quotidianis & Tertianis, Quartanas fieri, & ex Quartanis, Tertianas & Quotidianas obſervamus; ac raRò eandem retinere ſpeciem ſub fine morbi, quam habuit in initio. Id autem eò evenit, quòd ſub initio morbi materia abundet magis, ideoque frequentiùs urgeat; eâ autem per ſudores copioſos, aut etiam frequentes ſenſim immi-

nutâ, vaſa tam citò ad eruptionem non intumeſcant, atque inde majus intercedat Paroxyſmorum intervallum. Quòd verò frequentiùs urgeat acceſſio febrilis; hinc eſt, quia per plures effuſiones fibrarum robur paulatim atteritur, atque infirmitas augetur; ac perinde tantâ ad erumpendum turgeſcentiâ non eſt opus. Atque hæc de Febribus Intermittentibus regularibus dicta ſunto.

Observantur autem ſymptomata quædam, quæ, quia vulgaris notitiæ non ſunt, nec omnibus, immò ne pleriſque occurrant, pro Anomaliis vulgò habentur. Non quòd hæc legi certæ non pareant, ſed quia vel propter obſervantium ignorantiam, vel inadvertentiam, (Medico enim ægris ſemper adeſſe non vacat) mutationum ſuarum, & curſuum leges æquè facilè non prodant. Hinc factum eſt, ut quæcunque de trito Intermittentium more deflectere vel minimùm viderentur, Anomaliæ ſunt æſtimatæ; unde tot & tam variæ Intermittentium ſpecies à quibuſdam fictæ, & conſtitutæ ſunt, diverſæque curationis methodi ſingulis aſſignatæ; quæ tamen una quidem ac ſimplex

ſimplex eſt (uti optimè notavit WILLISIUS noſter †) ut & curandi methodus.

Ex his Anomaliis (quas vocant) maximam habent difficultatem quoad ingruendi tempus Paroxyſmorum variatio, & eorum in eodem die, immò frequenter immediata repetitio; adeò ut ſuccedentis frigus præcedentis calorem non raró urgeat. Hoc autem indè oriri conjicio, quòd ſub initio morbi (quo tempore hoc plerumque accidere ſolet) propter Bilis redundantiam, & tranſpirationem per ſudores non ſatis conceſſam, ob poros Cuticulæ externo forſan frigore aliquantulum conſtipatos, Bilis quantitas citiùs reparetur, & à tumentibus receptaculis emittatur; per ſecundam autem ſudationem eâ largius evacuatâ amplius requiratur ad recolligendam intervallum. Huc etiam facere videtur, quòd ſequentes Paroxyſmi prioribus mitiores & breviores ſemper ſint; quod arguit materiam (quod aiunt) Febrilem ex parte priùs evacuatam fuiſſe, quamvis propter ſibrarum imbecillitatem, etiam hanc quantitate licet minorem retinere non potuiſſent vaſa.

QUOD

† Will. de Feb. P. 64.

Quod ad typorum variationem attinet, eam (cum Willisio †) muliercularum in computatione errori deberi arbitramur, quippe quæ pravè per dies acceſſionum intervalla metiantur, quod per horas fieri opportuit; unde, ſi quæ hodiè mane invaſit febris, cras ſub veſperi ingruat, pro variatione eſt habitum, idem licèt horarum ſpatium integerrimè ſervaverit.

Sunt etiam & alia ſymptomata quæ, quia rariora ſunt, inter Anomalias vulgò numerantur; qualia ſunt, Suffocatio (uteri vulgariter credita) Syncope, Tuſſis, Reſpirandi difficultas, Arthritis, Mania ‡, atque alia quamplurima, quorum hìc meminiſſe non eſt locus. Unde autem hæc originem ducant, & quomodo à febre pendere dicantur, operæ fortaſſe pretium erit inveſtigare.

Primò igitur Suffocatio, & Syncope ab eâdem cum cæteris magis naturalibus hujus morbi ſymptomatibus cauſâ ortum habere poſſunt.

 Illa

† Will. Feb. Cap. 3. P. 61.
‡ Sylv. Cap. 30. Pag. 249, 250.

Illa quidem dupliciter, primò à nervorum contractione, & impedito ſpirituum fluxu, unde etiam & Syncope, quare ſpaſmi (ut ſuprà innuimus) excitantur; ſecundò à calore, ob ſanguinem in Corde nimis rarefactum, indéque etiam ad Pulmones tranſmiſſum, ubi eos per intumeſcentiam ſuam diſtentos tenens, Expirationem impedit, indéque anheloſitatem, reſpirandi difficultatem, & ſenſum Suffocationis inducit.

Tussis à titillatione ſubſtantiæ Pulmonum veſiculoſæ, ab acribus Bilis particulis illuc cum ſanguine unà delatis, provocatur.

Arthritis etiam ab iiſdem particulis ſimul cum ſanguine ad Articulos fluentibus, ibidemque in eorum membranis, ac ligamentis hærentibus procreatur. Acres enim Bilis particulæ Articulorum tunicis infixæ, ex ipſius loci ſitu, & opportunitate retentæ ibi morantur, & fibrillas lancinando, & terebrando contrahunt, & tumefaciunt; unde coarctata fibrarum interſtitia ſanguini per ea circulando inidonea redduntur: hinc relictis particulis craſſioribus tenuior ſolùm pars ſanguinis perfluit, atque ita ob continuum

incre-

incrementum, tumor in molem elevatur, cum dolore pungente, ac feriente, ob humorum inibi contentorum acredinem.

Mania, ſive Inſania accidit, quoties particulæ Bilis acres ſanguini involutæ ſurſum in Caput feruntur, ibique in meningibus, & Cerebri corticibus depoſitæ, eaſque acutiſſimi ſenſûs partes acredine ſuâ rodentes, Inflammationes pariant, eòque ſpirituum animalium operationes funditùs pervertant, furores cieant, ægroſque adigant ad Inſaniam. Et hæc de hujus morbi anomaliis (vulgò ſic dictis) impreſentiarum ſufficiant; fuſiùs enim dicere noſtri non eſt inſtituti.

Sunt autem & alterius claſſis ſymptomata notitiæ non admodùm vulgaris, quæ ab eruditis pro criticis habentur; utpote à quorum obſervatione morbum brevi deſiturum conjiciunt, & obſervârunt. Atque hujuſmodi ſunt, Icterus, Diarrhœa, Eryſipelas, Phlegmone, Exanthemata, aliaque his ſimilia †. Inter has omnes (exceptâ Diarrhœâ) magna eſt congruitas & ſimilitudo;

 quo

† Will. Feb. Cap. 4. Pag. 63.

quo igitur modo febrem ſolvant Intermittentem oſtenſuri, incipiemus a Diarrhœâ.

Quæ quidem pro cujuſvis humoris per alvum fluxu frequenti indifferenter ſumi poteſt, præcipuè autem hìc intenditur Bilioſus, ſive ſincerus per ſe fluat humor iſte amaricans, ſive aliis commiſtus humoribus foràs amandetur; modò copioſior ſit ejus è corpore excretio. Quod autem febri Intermittenti ſolvendæ conferat, ſic fit, quòd conceſſo hujuſmodi exitu, quicquid ex Cyſti felleâ Bilis excernitur, deorſum trahitur, & dejectionibus frequentibus, & copioſis, materia morbi multùm minuatur, atque exindè vaſa Choledocha ad excretionem rurſus per longum tempus non impleantur, & diſtendantur; atque ita fibræ anteà labefactatæ intereà ferientur, & per otium (quo fruuntur longo) ſpiritubus officio ſuo rectè fungentibus, ad debitum tonum redeant, & in poſterum erumpentis Bilis impetui ſatis fortiter obſiſtere poſſint.

Proximè conſiderari meruit Icterus, olim circa febrium criſes ab Hippocrate notatus;

tatus †; atque hic morbus idcirco febrem levat, quia materiam ejus à partibus internis in corporis superficiem cogit. Quippe ubi Bilis in calore febrili copiosè sanguini admista, ab ejus amplexibus, & vinculis sese extricaverit, & soluta sit, per sudorem pars ejus erumpit: sin quæ sub Cute reliqua est, cum sanguine iterum ad Hepar non redeat, quin in corporis partibus externis hæreat, speciem morbi efficit, quam Icterum vocamus, itaque supplemento solito destituta Cystis & vasa fellea, flaccescunt; atque ergo, ut anteà dictum est otiantur, & restituuntur Ductuum fibræ.

Pari huic modo Critica fiunt Erysipelas, Phlegmone, & Exanthemata iisque similia; quippe quæ hoc solùm forsan discriminis habent, quòd in his major prædictæ materiæ vis, quæ in illo per totum corpus dispersa erat, in unum, aut plures distinctos locos simul colligatur, eòque acrimoniam suam vehementiùs exerant. Sed quæ, aut qualis sit eorum differentia exactiùs dicere, nostri muneris non est.

† Aph. Hipp. Sect. 4. Aph. 64.

Ac jam tandem, ſymptomatibus hujus morbi, tam anomalis, quàm regularibus & Criticis leviter perſtrictis, reſtat ut quæ ad hypotheſin noſtram neceſſariò concedenda requiruntur, argumentis quibus poſſumus fulciamus; ne aut petere principia videamur, aut unà cum illis noſtra ruat poſitio.

Postulatum ergo primum eſt, Conſenſus inter Ventriculum & Cerebrum, cæteraſque partes nervoſas; cum his autem utrùm mediatè per Cerebrum, aut immeditè per ipſorum nervorum communicationem fiat, noſtri perparùm intereſt. Hanc autem Ventriculi & Capitis ſympathiam quotidiana confirmat obſervatio affectuum Ventriculi, in quibus ſemper Caput etiam afficiatur; adeo ut rara ſit Cardialgia, quin Cephalagiam comitem habeat, quâ ſublatâ, levetur etiam & Capitis dolor.

Hunc autem Capitis affectum à Ventriculo malè affecto oriri, ſatis demonſtrant præſens levamen, & quàm frequentiſſimè mali penitior fugatio aut à vomitione ſpontaneâ, aut ab Emeti-

cis tempeſtivè propinatis; unde liberato à ſaburrâ gravi Ventriculo, Capitis etiam gravamen evaneſcit. Ulteriùs etiam probant ſubitæ ac celeres à Ventriculi oppreſſione Lipothymiæ, quæ, ut pleraque forſan animi deliquia, ob ſpirituum motum, per Ventriculi affectum, vel turbatum, vel impeditum contingere, ſatis oſtendunt eorum inſtantanea ab aſſumptis Cardiacis ſpirituoſis refectio, ac deinceps, ſi ſubſequatur vomitus liberalis, abſoluta immunitas. Quin etiam hanc partium ſocietatem ampliùs poſtulant epota frigida; quæ æquè citò ac in Ventriculum ſunt illapſa, frigus & horrores per totum corpus pariunt: Medicamenta etiam Corroſiva aſſumpta, ſtatim ac in Ventriculum agere ac vires exerere incipiunt, Corpus univerſum horrore, & rigore tentant, & concutiunt. Sic ergò huic poſtulato ſatisfieri poſſe opinamur.

SECUNDUM autem eſt, eandem materiam peccantem, ſcil. Bilem, eſſe & caloris & frigoris cauſam, quòd quidem ridiculum videatur, eandem effectuum tam diverſorum cauſam aſſignare; atque Bili, quæ ab omnibus (ac meritò) calida audiat, frigus imputare. Siquis tamen ſecum

ſecum rectè reputaverit Frigus, & Calorem à variâ humorum agitatione, ſeu ſpirituum diſtributione per corpus humanum pendere, ac prout iſte motus major aut minor ſit, calorem vel frigus induci; atque ergo res tantùm comparativè calidas, vel frigidas, in quantum motus iſtos in corpore promovent, aut impediunt, dici poſſe: ei haud ita abſurdum hoc videbitur. Quippe licèt Bilis ita à naturâ ſit comparata, ut ob partium acrimoniam (ut ſuprà dictum eſt) motui promovendo ſit idonea; cùm tamen ob viſciditatem etiam tenax ſit, ubi nimiâ in quantitate profunditur, ita copioſè fibrillis nerveis adhæreſcens eas obſtruit, & aculeis ſtimulando contrahit, ſpirituum fluxum impediendo; & forſan vaſa humoribus propria per Nervorum contractionem conſtringendo, motum eorum multùm impediat, & moretur. Hinc frigus, horror, rigor, & ſomnolentia perfrequens inducitur, quæ eò uſque durant ſymptomata, donec materia iſtæc viſcida à ſanguine, qui Circulationis lege fibrarum ſpatiola pertranſit, diluta eluatur, aut fibrarum niſu excutiatur, aut medicamenti ope ſurſum, vel deorſum exturbetur.

Hæc Opii naturam penſitanti manifeſtiùs patebunt; quippe quod (uti nec ſapore nec odore Bili admodùm abſimile) effectibus, his à nobis Bili aſcriptis ſimilibus propiùs accedit. Opio enim majore doſi miniſtrato, (quod in Canibus aliquoties experti ſumus) ſubſequuntur horror, rigor febrili perquàm ſimilis, ſtupor; vomitum etiam immanem ob Opium Ventriculo priùs repleto datum ſemel vidi; conatum autem vomendi ſæpe ſecutum obſervavi. In praxi autem vulgari, ubi ſcopus eſt ſomnum inducere, (quod votis non ſemper reſpondet) cùm è Ventriculo (ut dictum eſt de Bile) jam à ſanguine abluatur, disjunctis particulis vis ſtupefactiva infringitur, & perit, atque vim obtinet calfaciendi, & Diaphoretica evadens, per ſudorem ſolvitur ejus operatio. Hæc quàm aptè cum prædictis de Bile congruant, aliorum ſit judicium; fuſiùs enim de his diſſerere hujus Loci, ac Temporis non eſt.

Videnda tandem eſt Hypotheſis hæc ut ſe habeat ad praxin hujus ſeculi in hoc morbo feliciorem; ea autem tota ferè Emeticis, &

Aſtringentibus abſolvitur †. Emetica quidem huic malo tollendo conferunt, quòd ſub Paroxyſmi initio exhibita, ubi jam maximè urgeat ſpontaneus, ſed irritus tamen plerumque vomendi conatus, Bilem viſcoſam diluendo, & Ventriculi niſum promovendo, Bilis ſtomachum gravantis ſurſum excretionem faciant; quæ ſe in ejectis per inſignem amaritudinem, & non rarò per colorem æruginoſum, & ex flavo viridem manifeſtè prodit; atque exindè urgentis Paroxyſmi materia ſubtrahatur, & preſens ſuccedat Levamen, & ſi in totum non cedat, (quod tamen frequenter accidit) mitiora fiunt ſymptomata, nec tantæ durationis.

His autem ad tonum Corporis reſtituendum nihil valentibus, morbus ſolitas ſervat periodos, niſi (quod aliquoties obſervatum fuit) fibræ per nimium horum uſum fortiùs convulſæ, ampliùs laxentur, atque ita frequentior, aut vehementior recurrat. Hìc etiam notatu dignum eſt, quòd quo crebior ſit acceſſio, eo mitior, & brevior; quia ob frequentem effluxum minore copiâ excernitur, quàm cùm ulterius daretur reparandi

† Will. Cap. 4. Pag. 61.

parandi ſpatium. Ideòque Quartanæ cùm in Tertianas, aut Quotidianas variantur, de violentiâ ſuâ ſimul remittunt.

Inter cætera verò, propter felicem in hac febre effectum maximè celebratur Cortex Peruanus; utpote cujus ℥j. pervicaciſſimas Quartanas perſæpe diſtulerit, & non rarò penitùs exulare coegerit. Atqui hunc Corticem ſtypticum cum Willisio †, & hodiernorum pleriſque cenſemus; vis autem hæc Aſtrictoria fibras ductuum bilariorum, cæteraſque totius corporis ad juſtam tenſionem reducens, immodicum iſtum Bilis effluxum ſiſtit, ejuſque in Venas Lacteas ad priſtinum tonum jam reſtitutas ingreſſum prohibet; ita ut quicquid nunc ex lege communi Bilis in Inteſtina deponitur, per eadem foràs amandatur.

Sunt tamen qui facultatem ſtypticam Cortici Peruano non concedent, malintque ignorantiam profiteri, quàm ab aliis didiciſſe. Nullum autem ab horum quocunque prolatum in contrarium argumentum mihi hactenus videre

† Will. Cap. 6. Pag. 72.

contigit, nisi quo se fulcit SYDENHAM, scil. vidisse aliquoties se ægros ab assumpto Cortice tanquàm à Cathartico alvum frequenter dejecisse, cùm tamen nihilominus optatos sortiretur successus †. Huic responderi potest hæc non ideo evenire, quòd medicamentum hoc vi polleat Catharticâ, sed quòd forsan reliquias aliquas Bilis tenaciores Intestinorum tunicis adhærentes offenderit, easque subtilior Corticis pars irritando has alvi dejectiones peperisset, manente ejusdem parte crassiore, suumque effectum sortiente. Sed neque Rationi, neque Experientiæ repugnat, idem purgare, & astringere; quod quotidiana Rhabarbari experientia evincit.

MULTI autem mala graviora à dato Cortice sequuta conclamant; eaque injuriâ Cortici (qui eo nomine semper apud vulgus malè audit) frequenter imputata cum SYDENHAMO censeo ‡. Reipsâ autem ab eo ab Empiricis, & ignaris malè ministrato aliquoties accidisse libenter concesserim. Quippe qui sub initio Paroxysmi majore etiam quàm unâ vice par est

quan-

† Sydenham. Epist. Resp. 1. Pag. 14.
‡ Ibid. Pag. 13.

quantitate exhibere ſolent; quo fit ut Bilis jam in Ventriculum recepta, ejuſque particulæ acriores membranarum interſtitia fibroſa ingreſſæ, medicamenti aſtringentis operâ arctiùs includantur, & compreſſæ extremitatibus ſuis rigidis, & acutis acicularum inſtar fibras lancinent, & terebrent; undè tam dira, & pervicacia ſymptomata, quæ aliquando ſuperari nequeunt, quin ſint lethalia.

Sicut autem pro nobis militant quæ in hoc morbo profuiſſe obſervantur; ita non parum fidei conciliant, quæ ejus medelæ adverſari comperta ſunt. Ex his principatum facilè obtinent Phlebotomia & Catharſis, quarum utraque morbum protraxiſſe, & non raró fugato recidivum ſuperinduxiſſe obſervata eſt †. Cujus ratio mihi hæc eſſe videtur; quòd ſecta Venâ, unà cum ſanguine ſpiritus educantur, atque ita corporis tonus per Nervorum relaxationem ob ſpirituum inopiam remittatur.

Per Cartharſin verò (præſertim fortiorem) fibris vis infertur, & facultate aperitivâ omnes ubi-

† Sydem. Feb. Int. Pag. 63, 69.

ubique meatus reſerantur ; quo fibræ per Aſtringentia ad juſtam tenſionem reductæ iterum laxantur, atque ita qui antè convaluerant, febrem recidivam patiuntur. Et hìc (ut id obiter notem) liquet, cur Authores Rhabarbarum contra febres tantoperè prædicent, Catharticum licèt ſit ; notandum enim eſt, effectus quos in febre habet, qualitati purganti non deberi, ſed ſtypticæ quâ inſigniter præpollet.

DE

VARIOLIS ET MORBILLIS,

ORATIO.

QUÆ fuit Variolarum & Morbillorum antiquitas, & an HIPPOCRATI, & Medicis veteribus ſive Græcis ſive Latinis ei proximè ſuccedentibus innotuerint, multorum exercuit ingenia. Hujuſmodi tamen diſquiſitiones mihi videntur non minùs injucundæ, quàm inutiles. Quicquid autem de hac re ſtatuerint alii, omnes morbos iiſdem locis, & eodem Victu utentibus familiares, fuiſſe coævos non dubito. Quia tamen ex his quidam citiùs in ſcriptis medicis inclaruerint, quàm alii; fortè quia fuerint in locis ubi vixerunt ſcriptores medici antiquiſſimi cæteris aut frequentiores, aut periculoſiores: idcirco orta eſt ſuſpicio inter Medicos recentiores, hos etiam priores extitiſſe.

2

FATEN-

Fatendum quidem eſt, quòd licèt Ecthymatum, & Exanthematum vocabula apud Hippocratem, & veteres Græcos frequenter occurrant, nec minùs frequenter apud Latinos Papularum, & Puſtularum nomina; deſcriptiones ab utriſque traditas, Variolis & Morbillis noſtris difficulter aptari. Sed ea erat interrupta apud Græcos ſcribendi methodus, ut nullibi integram morbi cujuſvis Hiſtoriam traderent, ſed ſymptomatum rationem eò relegarent, ubi agerent de partibus, quas ſingula infeſtarent. Sparſâ hoc modo hiſtoriâ acri opus erat ingenio, ut quis dignoſceret quò quæque pertinerent, & quæ quibus competerent; quod ita certè fieri non potuit, quin ſæpe dubitationi locus relinqueretur.

Primi Arabes certa, & non dubitanda horum morborum indicia ſcriptis prodiderunt; quorum tamen deſcriptiones, ſi ad examen revocentur, in multis deficere & à noſtris diſcrepare videbuntur, uti nunc apud nos ſæviunt hi morbi. Sed habenda eſt ratio regionis, victûs, & regiminis medici; quæ omnia plurimum poſ-

ſunt in immutandis morborum phænomenis. Sed quoniam quæſtiones hujuſmodi ad præſens Inſtitutum nihil conferant, miſſas faciemus, & ipſos morbos, ut nunc apud nos vulgò ſe habent, ſpectabimus; & primò Variolas examini ſubjiciemus.

Variolæ ſparſim hìc aut illic aliquos quovis anni tempore invadunt, ſed exeunte Vere, aut ineunte Æſtate ut plurimùm apud nos increbreſcere incipiunt, & increſcente ſolis fervore indies latiùs ſerpunt & immaniùs ferociunt; adeò ut pro ratione æſtûs Cœli intendi & remitti videantur. Superveniente tandem frigore Brumali, rareſcunt admodùm, & diſſipantur. Intelligendum hoc tamen de annis communibus; eſt enim ubi favente peculiari aeris conſtitutione per hyemem ſæviant æquè ac ſi flagraret Sirius.

Variolæ Infantes & Juvenes præcipuè infeſtant; maturæ ætatis viros non ita frequenter: Senes rariùs. Quibus imminent, iis Caput & Dorſum vehementer dolent, Pulſus frequens eſt & vehemens, Membra ingraveſcunt, Somnus obrepit, ægrotat Ventriculus, vomituriunt, rigent, horrent, & intenſè incaleſcunt. Si Infans hoc

morbo corripiatur, eum frequenter comitantur Insultus Epileptici, & Diarrhœa: sin Adultus, in sudores proclivis admodùm est, & sanguis è Naribus frequenter prorumpit, præsertim si ferveat æstas, & æger vino liberaliùs indulgere soleat.

Hæc sunt usitata Variolarum Discretarum symptomata, quæ habent & Confluentes communia; sed in his atrociùs sæviunt omnia, quàm in illis, pro morbi more & gradu, quo solo distinguuntur. Post dies tres aut quatuor hoc modo exactos, aut evanescunt, aut admodùm leniuntur memorata symptomata, & è Cute Faciei, Colli, Pectoris, & Manuum præcipuè, emergunt sparsim tenuissimæ quædam pustulæ subrubræ, ad molem punctulorum acicularum, quæ posteà per totum Corpus conspiciuntur frequenter, & incrementum accipiunt ad octavum usque diem. Intereà paulatim intumescere incipit Facies, & Fauces, & Guttur dolore infestari, & vox raucescere. Circa diem ab eruptione nonum, pustulis jam ad apicem elevatis, rubescunt in facie & manubus pustularum interstitia; tumefactæ & distentæ Palpebræ ita connivent, ut æger plerunque luce privetur; stillant

ſtillant Oculi & Nares, ipſæque puſtulæ aſpereſcere & albeſcere, ſeu potiùs ad colorem luteum accedere, quod in horas magis atque magis fit ad diem undecimum, quando juſtam maturitatem & molem adeptæ exareſcere, & decidere incipiunt. Decidentibus puſtulis ſuccedunt ſquamulæ furfuraceæ, quas plerunque excipiunt foveæ in Cute. Hæc ſunt ſolita Variolarum Phænomena, modò ritè progrediantur, & ſint de genere diſcreto.

SIN confluant, graviora hæc omnia, & diſcriminis pleniora. Citiùs erumpunt Exanthemata, ſed tardiùs matureſcunt, & ad metam proveniunt. Febrem, (quæ hoc genus per totum morbi decurſum ſequitur) comitantur Ptyaliſmus & Tuſſis. In quibus præcipuè differt à genere diſcreto.

SUNT etiam & alia Symptomata, quæ non raro his morbis ſuperveniunt. Sed quia de morbi naturâ non eſſe videntur, pro Anomalis ſunt cenſenda. Hujuſmodi ſunt Maculæ purpureæ, lividæ, aut nigræ, Sanguinis mictus, Phrenitis, Affectus Comatoſus, Urinæ Suppreſ-

 ſio,

ſio, & Diarrhœa in adultis. Poſſunt & alia Varioloſis contingere Phænomena; quia tamen rarò obſervantur, hæc mihi videntur Variolarum Hiſtoriam tam genuinam, quàm anomalam ſatis complecti. Hæc qui ſemel eſt paſſus, rariſſimè iterum experitur.

PLERIQUE Authores qui hunc morbum tractârunt, tam diri mali fontem anxiè quæſiverunt, quod ferè omnes ſemel laceſſit, & vix quempiam bis. Hujus Phænomeni gratiâ, Arabes finxerunt labem quandam ab impuro ſanguine materno proli in Utero impreſſam, quæ ſemel eſſet per hos morbos expurganda: ad quod figmentum explicandum ſanguinem eſſe inſtar *Muſti* aiunt, & non niſi per Variolas aut Morbillos defæcatum reddi; ut Vinum fermentatione eget, ut depuretur. Hoc Commentum pluribus quàm dignum eſt refutant FERNELIUS aliique ante & poſt eum quamplures. FERNELIUS, quem ſecuti ſunt plures, (rectè quidem ut opinor) hos morbos inter Malignos & Peſtilentiales recenſet; & cauſam eorum communem in Aerem conjicit. Ulteriùs tamen rectâ viâ pergere neſcius, fit devius. Cùm enim quod-

quodnam & unde eſſet hoc aeris vitium illi non ſatis conſtaret, ad malignam quandam ſyderum permiſtionem confugit. Hæc Hypotheſis utcunque precaria, & Philoſopho indigna, veniam forſan mereretur, ſiquidem modum, & media naturalia, quibus quicquam fieret, exponeret. Sed hac causâ (ita ut eſt) gratis dictâ, omnia manent æquè perplexa & obſcura ac anteà ; nullum Phænomenon explicatur, nihil Lucis in Phyſicâ, nihil uſûs in Medicinâ poſſet exindè deduci, licèt eſſet vera ; cujus tamen contrarium fuſiùs aliis olim oſtenſum fuit, quàm ut hoc negotii nunc mihi incumbat.

Concessi nuper Fernelium rectè horum morborum ſeminium in Aere collocâſſe, quod etiam ſentio de omnibus morbis, qui per Intervalla, ſive ea ſint breviora, ſive longiora, epidemicè invadunt. Quapropter hìc haud ineptum fore arbitror, ſi breviter inquiramus quid Aer huic, & hujuſmodi morbis conferat. Quamvis enim Atmoſphæram medicari, aut Aeris vitia corrigere noſtri non ſit arbitrii ; Philoſopho tamen indignum non eſt, nec Medico inutile, nôſſe ambientium Corporum qualitates, è quibus pendet

pendet perpetuò humani corporis ſatum: quò meliùs poſſint fragile & imbecillum hoc onus contra Cœli injurias, & Tempeſtatum inclementias munire, & tutari.

Hoc autem quò rectiùs expediamus, exponendæ priùs ſunt rationes aliquot, quæ me præcipuè movent, ut credam hos morbos Aeris eſſe progeniem. Prima eſt, quòd certis temporibus fiant Epidemici, paſſim quamplurimos in eâdem Urbe, vel Regione invadentes, qui neque temperamento, neque victu, neque vivendi ratione conveniant; & quibus vix quicquam præter Aeris commercium eſt commune. Secunda, quòd ſint contagioſi etiam abſque contactu frequentiſſimè infeſtantes plures eorum qui ſub iiſdem tectis commorantur, licèt non aliter ad ſe invicem accedant. Tertia, quòd Cœlorum conſtitutioni obſequi obſerventur, & nunc efferari, nunc compeſci pro mutationibus in temperamento Aeris. Plures poſſem de eodem argumento rationes proferre; ſed brevitatis causâ taceo, ut properem ad rem majoris momenti, (viz.) quo modo Aer Corpora noſtra ita afficiat.

Hìc

Hìc autem velim, nequis me tam temerarium credat, ut nodum hunc adeò difficilem meis viribus perfectè ſolutum iri confidam; qui accurata tot tantorumque virorum delaſſaverit ingenia. Cum honoratiſſimo noſtrate Boyleo, ortum morborum hujuſmodi ab halitibus quibuſdam ſulphureis per Atmoſphæram volitantibus deduco. Sive autem hi ſint Arſenicales, ſive alterius cujuſvis Generis Sulphurei, id certò ſtatuere nolo. A cauſâ tamen Sulphureâ oriri, ipſa Morbi Indoles, & anni tempus in quo plerunque graſſatur manifeſtò indicant. Quod tamen ut apertiùs pateat, ſingula Variolarum phænomena ſeriatim trutinemus, quæ Arſenici, & ejuſmodi ſulphureorum effectibus ſatis aptè congruere videbuntur.

Hypothesi huic noſtræ multùm favet anni tempus in quo ſæviunt Variolæ, Æſtas ſcilicet, quando halitus ſulphurei ubique per aerem redundant; quod ſatis probant Fulgurum frequentia, & Meteororum in Aere per totum hoc tempus accenſorum copia. Negandum quidem non eſt, quoſdam etiam hyeme Variolis laborare;

 ſed

ſed non deſunt etiam hyeme halitus Sulphurei, qui licet parciores quàm in æſtate vagantur, ſufficiant tamen, ut corripiant Corpora priùs ad accipiendam labem benè diſpoſita. Novimus etiam ubi hyeme inciperent, & ſævirent epidemicè hic & alii morbi Peſtilentiales; ſed obſervantur etiam conſequi Cœli mutationes intempeſtivas, Terræ tremores & motus, aut aliquid ſimile, quæ ſemper comitantur morbi hujus indolis, & quorum ſoboles eſſe meritò dicuntur, ſive mitiores, ſive graviores fuerint.

Si verò conferamus Variolarum Phænomena cum effectibus Arſenici quæ nobis notare licuit, ejuſdem eſſe proſapiæ deprehendemus. Arſenicum enim, ſive ejus tantillum in potu aſſumatur, ſive Vapores in Reſpiratione trahantur, Membra omnia dolore tentat, Caput verò, & Lumbos præcipuè, Vomitum ciet immanem, Sanguinem ferveſcere, & Exanthemata per totum Corpus effloreſcere facit. Quæ omnia ſunt genuina Variolarum Symptomata. Ne verò dictorum fides ſit ſuſpecta, duas è pluribus, quas novi, Hiſtorias ſubnectam, quibus omnem amotam fore ſuſpicionem confido.

Mercator quidam mihi notus poſt hauſtam in Oenopolio Vini libram tantùm unam, noćte mediâ ſiti & inquietudine cum dolore Capitis, & regionis Lumbaris ſummo, & vomitu vexatus erat. Hinc cùm Vinum in ſuſpicionem veniret, ſervum miſit quæſitum quo modo ſe res haberet, inter cæteros Compotatores, qui omnes eodem modo decumbentes inventi ſunt. Hæc mala ſecuta eſt febris, quæ tandem ſoluta eſt erumpente per totum corpus Puſtularum copiâ. Idem cæteris omnibus evenit. Harum Puſtularum quaſdam ipſemet recentes vidi, cum veſtigiis aliarum quæ jam emarcuerant. Variolis erant latiores, & ſubjectæ carni altiùs inſidebant, circa marginem rubeſcebant, & in apicem colligebatur Pus flaveſcens, quo rupto ſanatæ fuerunt. Incidebat Arſenici ſuſpicio, quo utuntur frequenter Oenopolæ ad Vina defæcanda, etiam abſque periculo, modò ritè priùs repurgetur Vinum, quàm in uſum proferatur.

Altera Hiſtoria eſt Pueri, cui ignis curam commiſerat Pharmacopola (mihi etiam familiaris) dum aliquid moliretur ex Arſenico ſubli-

mato. Cui dum incautiùs accederet Puer, fumos naribus excepit, qui, ſiccato nimis luto, per juncturæ Vaſorum rimas parcè evaderent. Brevi puer de dolore Capitis & Dorſi vehementi conqueſtus vomituriebat; Herus cauſam tam improviſi mali rectè conjectans, Puerum lecto ablegavit, & varia propinavit Medicamenta, quæ tunc illi utilia videbantur. Inſequente die confertim eruperunt Variolæ, quibus periodum ſuam pro more ſolito abſolventibus Puer feliciter eſt liberatus. Hoc mihi ut rem mirabilem retulit Herus, Vir fide dignus.

His poſitis Variolarum Phænomena omnia haud difficulter ſolvi poſſunt. Receptis enim in Sanguinem ope Reſpirationis particulis ſulphureis, motus excitantur turbidi, quibus vaſa ſanguifera, & partes Corporis omnes quæ ſunt extenſiles, tenſionem validam patiuntur, undè dolor iſte acerbus oritur, præſertim in Capite, & ſpinâ dorſi, ubi copioſa ſunt vaſa ſanguifera, & membranæ admodum ſenſiles. Durante autem hâc tam forti ſanguinis effervefcentiâ, extruditur miſti pars aliqua tenuior per glandulas quaſcunque patentiores & laxiores, quales ſunt

Ven-

Ventriculi, quas ferè continua exercet humoris alicujus ſeparatio; hinc producitur Vomituritio illa immanis, quæ hoc morbo decumbentes ante eruptionem ferè ſemper affligit. Inter hunc niſum diſtentis Cerebri vaſis, & Nervorum principia comprimentibus, juſta Spirituum diſtributio impeditur, & inducitur Somnolentia, ſeu potiùs Affectus Comatoſus; & in Infantibus Inſultus Epileptici: compreſſis enim omninò teneris quibuſdam eorum Nervis, Spiritus confertiores per alios ruunt, & Spaſmos excitant. Tandem autem recluſis tam diuturno niſu, & impetu violento Glandulis cutaneis, eructatur primò humor tenuis, ſeroſus, & acris; donec laxiores uſu factæ Glandulæ, particulis magìs craſſis & oleoſis liberum etiam exitum permittunt; ſedantur jam & Dolores & Vomituritio, morbi fomite è corpore excluſo. Hìc tamen moram injicit Cuticula, & hæreſcit humor, donec putreſcens illâ eroſâ exareſcat, & decidat.

Haud tamen omnibus ita feliciter abſolvi contingit; duriora multo patiuntur, quos urget fatum gravius, ſive hæc Contagio fortiori, ſeu Regimini inepto ortum debeant. Eſt enim

ubi Sanguis plus nimis ſolutus ita attenuetur, ut integer per patula Glandularum Cutanearum foramina prorumpat, & Maculas ſub Cuticulâ purpureas, aut pro tenuitatis gradu liventes, vel nigras, urgentis fati ut plurimùm præcurſores emittat. Soluto enim adeò æqualiter Sanguine, perit motus ille inteſtinus functionibus animalibus omninò neceſſarius. Idem accidit, ſi fortè laxiores Renum glandulæ ſanguinem ſincerum effluere permittant, & mictus ſuperveniat cruentus. Neque feliciùs illis cedit, quibus flacceſcunt nimiùm Puſtulæ; refluus enim humor pridem emiſſus & jam putreſcens Sanguinis craſin æquè diſperdit, & Animalium ſaluti æquè eſt fatalis.

Superest adhuc ut dicam qualis mihi incidit ſuſpicio, cur ſemel tantùm pleroſque laceſſant Variolæ; atque hoc non ideo fieri exiſtimo, quia aliquid à partu in Corpore deliteſcat, quod eſſet expurgandum; ſecundum Arabes: ſed quia poſt hunc morbum pori Glandularum & Cuticulæ magis hient, quàm antè; atque eâ de causâ Virus peſtilentiale (quicquid tandem id ſit) faciliorem habeat exitum; nec in Cute iterum moram patiatur. Hanc Conjecturam non

parum

parum firmant quæ de hoc morbo obſervantur; primò quòd iis conſertiores contingant quibus Cutis & Cuticula eſt denſior, & Faciem & Manus præcipuè infeſtent ubi denſior eſt Cuticula, & pori ſunt ſtrictiores, propter Aeris commercium & frequentem frigidorum contactum. Secundò quia vix unquam detumeſcat Facies ad molem priſtinam, quod accidit propter auctam Glandularum magnitudinem, undè neceſſariò ampliantur earum cavitates. Tertiò quia faciliùs ſudant, præſertim in Facie, qui Variolis frequentibus laborârunt, poſt quàm antè. Et denique quia perit Cuticulæ nitor, & elegantia, quæ ex pororum minutiâ præcipuè pendebant.

Restat tandem poſt ſpectatas tot inevitabiles ærumnas, quibus miſelli ſuccumbimus, poſt varia fragilis hujus Machinæ diſcrimina, ut Regimen medicum, & medicandi methodum aliquantiſper ſpeculemur; quibus (pro viribus) labile hoc onus ſuffulciamus, perituri Corporis ruinas reſarciamus, & adverſùs hæc pericula (ut poſſumus) muniamus. Regimen quod ſpectat ad arbitrium eſt prudentis Medici; ſi enim juſto

cali-

calidiùs tractetur æger, aucto per calorem nimium Sanguinis impetu, debito tenuior redditur, & periculum eſt Hæmorrhagiæ, Mictûs cruenti, vel Macularum ſanguinearum. Sin frigidiùs, retunditur nimis ferventis Sanguinis impetus, & firmatur Glandularum Cutanearum tonus, ut humori per poros eliminando non ſatis pateant; undè Puſtularum flacciditas & ſubſidentia, Diarrhœæ periculoſæ, dirumque Symptomatum agmen, & tandem Mors.

Sapientis igitur eſt Medici, infelici tantarum miſeriarum ſcaturigini præcavere, & principiis obſtare; ſera enim eſt Cura quæ poſt incrementum mali accedit: ubi nihil Medico agendum ſupereſt, quàm ut effervefcentiam Sanguinis depuratoriam promoveat aut retundat pro re natâ. Cumprimùm igitur incidit Variolarum ſuſpicio, everrendæ ſunt Emetico primæ Viæ, & ſi Sanguis nimis effervefcat, mittendum ejus paululum, præſertim in adultis junioribus; & ſi ſatis tempeſtivè id fieri poteſt, Catharticum exhibeatur. A Diaphoreticis eſt abſtinendum, niſi ubi Pulſus non eſt vehemens, nec Calor intenſus, quia Sanguinem nimis

mis calfaciunt, & exagitant. Hâc methodo elui poſſe hanc labem mihi videtur, aut ſaltem levari. Sed obſervandum eſt, hæc non fieri debere poſt manifeſtam, nedum copioſam Puſtularum eruptionem; quia reſorberetur in Sanguinem materia priùs extruſa. Hujus methodi poſſem Hiſtorias aliquot ſatis felices ſubnectere, ſed dudùm ſum juſto prolixior.

DE

DE

PHARMACIA HODIERNA,

ORATIO.

PHARMACIAM omnem infidæ valetudinis conditioni ortum ſuum debere, non eſt dubitandum. Cùm enim obſervarent Homines ſtatum Corporis ſui eſſe admodùm incertum; undique proſpicere incipiebant, ut quibus poſſent mediis, tam contra Cœli & ambientium Corporum injurias, quàm contra Victûs inidonei noxas, & mali Regiminis errores ſeſe tutarentur, & defenderent. Hinc factum eſt, ut ubi quiſquam ſe malè haberet, à vicinis, propinquis, & proximè occurrentibus methodum victitandi, & morbi remedium (ſi quis fortè eodem vel ſimili laborâſſet) exquireret. Rudis adhuc Medicina apud vulgus habuit

buit incunabula. Hinc excepit Sacerdos, & inter ſacra eſt repoſitum, quicquid Corporis medelæ inſervire obſervatum fuit; undè tam Corporis quàm Animæ tutelam, & patrocinium ſibi vindicavit. Donec ejus neceſſitas, viros ingenio, & literis pollentes in ſui ſtudium alliceret; atque indè ſub ÆSCULAPIO, MACHAONE, aliiſque eorum ſequacibus in artem præſtantem adolevit.

POST hos meritò inclaruit Divinus ille ſenex HIPPOCRATES, Medicorum & Medicinæ Pater, & Patronus; cujus Manes non injuriâ adhuc religioſè veneramur, & qui ſolùm creditur mortalis, quia eſt mortuus. Hujus ſacras ſi pervolvamus reliquias, in illis verum ſcientiæ Medicæ promptuarium, & genuinam medendi methodum inveniemus. Sed proh dolor! quod durum eſt tantorum ingeniorum fatum, ſuſpirat Interpretum numero. Qui (ut vulgus Interpretum ſolet) tam puri, & perſpicui fontis lutum ſolùm agitando movent, eumque turbidum, & obſcurum reddunt.

Simplicem excoluit ſummus hic Vir & Medicinam, & Phyſicam; ejus enim Animum non corruperat arguta verborum ſubtilitas, aut luxurioſa Commentorum perplexitas. Poſtquàm tradiderat Morborum ferè omnium Hiſtoriam, quæ huc uſque eſt Medicorum Lumen & Opprobrium; methodum inveſtigandi Pharmacorum virtutes medicas paucis expedit, quod optimè fieri exiſtimat explorando Vegetabilium, & partium Animalium qualitates manifeſtas, ſapores ſcilicet, & odores, & obſervando eorum in Corpora Animalium effectus. Nondum enim Mineralium Agmen in uſum venerat medicum. Hujus veſtigia ſecutus eſt Celsus, Medicus Latinus, & ſui Temporis meritò clariſſimus.

At ubi luxuriantia quorundam Philoſophorum ingenia figmentis Phyſicis ſpecioſis, & argutis Verborum reticulis hominum mentes implicaverant, ſordere cœpit priſca hæc & ſimplex methodus. Hinc variæ ortæ ſunt Hypotheſes & abſurdæ, quibus quiſque ſibi placeret, & pro lubitu hoc dicaret Capiti, illud Cordi, hoc Hepati, illud Ventriculo, ſic & Lieni, cæteriſque Cor-

Corporis partibus amicitias, & inimicitias ſtatuebat. Hæc omnia proles ſunt quatuor primarum qualitatum, quarum in exceſſu, aut defectu totum ferè negotium confici credebat Antiquitas.

Hanc ob cauſam Compoſitiones omnes (quas magnas vocant, ob eximias quas credebant earum virtutes) ingreditur penè totus Apparatus medicinalis. Quia in his Compoſitionibus toti corpori proſpiciebant, quæ omnibus partibus credebantur ſpecifica admittebant; ſed quoniam ex his quædam partibus peculiaribus adverſari putabant, adhibebant alia quæ ea corrigerent, & vim earum noxiam retunderent. Itidem ſi quid Caloris aut Frigoris exceſſu ſuperare videbatur, admiſta ſunt Corrigentia, quæ vim ejus reprimerent. Hinc facta eſt farrago è ſimplicibus tam diverſæ indolis conflata, ut dum Medicus expectat quid ſingula efficiant, univerſa nihil agant. Eſt etiam & altera miſcendi ratio, quæ Purgantia præcipuè ſpectat, & hæc eſt de quatuor humoribus Hypotheſis, cujus gratiâ Cathartica peculiaria ſingulis addixerunt Veteres; & hinc omnis generis Car-

thartica iisdem Formulis committunt, quò meliùs omnium humorum purgationi prospiciant. Sic quia observata sunt ab antiquis Purgantia non satis benigniter operari, quæ erant ut plurimùm ex validioribus; qualia excitant tormina; ideo admiscebant Aromatica aliaque ad expellendos flatus, & tollendam Purgantium acredinem, & malignitatem, & ad subsidium Cordis, & alia ejusmodi Commenta quamplurima.

HUJUSMODI Receptulorum exemplaria quædam non parvi nominis nobis transmisit GALENUS, qualia sunt Mithridatium Damocratis, & Theriaca Andromachi; de quâ plura tradit, quàm aut rationi, aut experientiæ conveniunt. Sunt & alia ejusdem Authoris, sed plura debemus Arabiæ, terræ Medicamentorum feracissimæ. Cujus Medicis receptula debemus pleraque, quibus hodie turget Pharmacopæa nostra.

NON possum igitur satis mirari, cur Medici quibus jam diu non solùm malè fundari visa est hæc sententia, sed ridicula; qui Compositiones istas æquè inefficaces ac inconcinnas putant, adhuc tamen iis utantur. Quid enim expectandum

dum eſt à Medicamentis in quibus concurrunt tot & tam diverſæ indolis ſimplicia, ubi aliud alteri contrariatur, & quicquid hoc efficeret, illud moratur. Aperitivis Adſtringentia immiſcentur, Calidis frigida. Siquidem autem quicquam poſſent hujuſmodi Pharmaca, quis poteſt ejuſmodi effectuum rationem reddere, aut unquam, niſi empiricè imitari; ubi quid ſit quod effectu ſortiatur neſcit?

Si enim, ut vult Sydenhamius, aliquid quaſi ſimplex ex omnibus unitis oriatur, quod Theriacæ præſtet effectus; neſcimus adhuc quale id ſit & quos præſtet effectus; niſi quòd Opii vires manifeſtò experiamur in Theriacâ, cujus tamen rei ratio inextinguibili Opii naturæ debetur: quæ ſi potuiſſet extingui, inefficax ſuperfuiſſet remedium. Quod tamen ut apertiùs pateat, ſpectemus ipſum Theriacam componendi modum, & Inventoris in eâ intentiones medicas.

Hujus medicamenti Baſis eſt Vipera undè nomen habet, cujus partes præcipuæ, Caput ſcilicet, Adeps, & Viſcera, propter inanem Veneni

neni metum abjiciuntur. In his tamen major abundabat Salis & Olei Volatilis copia, è quibus pendet tota hujus Animalis virtus medicinalis; ſed quaſi hoc non ſufficeret, Sal & Oleum ex carne etiam per Coctionem ſunt elutrianda; undè vix magis medicinalis evadit quàm Anguillæ caro.

Ut verò intendatur Viperarum vis alexiteria, adjicitur & Scilla etiam cocta, quæ in medicamentum ſumenda eſt ad granum unum vel alterum, quæ in cibo comeditur vulgariter ad libras. Poſt has longus numeratur Aromatum, & Aromaticorum Catalogus, ad incidendos & attenuandos humores craſſos. Hæc à tergo premunt Balſamica, ut Styrax Calamita, Terebinthina, &c. quæ legantur ad remolliendam Viſcerum duritiem. His inſequuntur Adſtringentia ad reprimendam tenuitatem & ſiccitatem aliorum, & Viſcerum tonum firmandum. Additur deinde Opium, ad retundendum omnium calorem, & impetum. Ingrediuntur Caſtoreum Crocus & Myrrha, ad tollendam Opii vim narcoticam & nocivam. Seminum opus eſt ut flatus diſcutiant, & Venenum educant per urinam.

nam. Vinum tandem horum omnium virtutem ad Cor rectâ viâ perducere oportet.

Hæc ſibi quàm pulchrè cohæreant, quàm bellè conveniant, videat quicunque etiam adhuc intentionum tam ridicularum uſum credere poteſt. Si enim dialecto eorum (qui hæc & hujuſmodi mirantur) uti liceat, ſecundum dictas intentiones Attenuat, Incraſſat, Aperit, Aſtringit, Diſcutit, Figit, Siccat, Humectat, Calfacit, Refrigerat; denique omnia agit, utcunque ſibi contraria, hoc Medicamentum. Sufficiat igitur ad præſens inſtitutum medicamenti tantoperè celebrati examen, & in uſum tam frequentem hodiè vocati. Plura hìc ad incudem revocare, longum eſſet, & Cramben bis coctam ſolùm repeteret. Omnes enim Veterum Compoſitiones Majores ex iiſdem ferè conſtant; Minores ejuſdem ſunt farinæ.

Hìc autem ineptum fore non arbitror, obiter notare, pleraſque Compoſitiones Purgantes, quæ etiam in noſtris Pharmacopæis retinentur, cujuſvis generis Cathartica, cum variis Aromatis & Carminantibus (quæ vocantur Corrigentia)

complecti. A quibus ſæpè excitantur tormina, quando ſola Cathartica ſatis benigniter operari potuiſſent. Carminantia enim ſemper flatus elevant, & ubi per vim Catharticorum, humorum copia in Ventriculum & Inteſtina egeritur, Aromatum ope ita ſubtiles redduntur, & tanta excitatur flatuum vis, ut Ventriculus & Inteſtina miſerè diſtendantur, & diſcrutientur.

Cùm in tam perplexâ rerum tam diverſæ indolis farragine, intentiones confuſæ, incertæ, & obſcuræ admodùm ſint; famæ ſuæ, & ægrorum ſaluti malè conſulit Medicus, qui ſecundum rectam rationem Medicinam facere ſtudet, ſi tam infidis nitatur auxiliis. Si enim non novit Medicus Medicamenta per certas intentiones, Indicationibus morborum reſpondentes; quid præſtat ille pluſquàm quivis Empiricus circumforaneus, aut Vetula quævis Medicinam factitans ſolet? Sed etiam contra uſum horum ſuadent ſummi quorundam ſimplicium effectus, uti Opii & Corticis Peruviani, & Præparationum quarundam Chymicarum. Quarum frequens ſucceſſus præ Pharmacopæalibus, tantam exiſtimationem Chymicis dedit, ut quivis Agyrta

apud

apud vulgus Medicum quemvis ſapientiſſimum provocare audeat.

FATENDUM quidem, non raró Medicaſtros hos damnum facere, & ægros in Vitæ diſcrimen conjicere, immò frequenter mortem propinare; ſed hoc audaci eorum inſcitiæ ferendum eſt acceptum, qui neque medicamenti vires, aut indolem, neque ægri robur, aut temperiem, aut morbi naturam noverunt. Atqui negandum non eſt, eos aliquando favente fortunâ morbos amovere; quos nec ſapientiſſimus quidem Medicus per imbecilla Pharmacopææ Arma debellare valeret, auxilio Simplicium potentiorum, quæ vel Natura vel Ars peperit deſtitutus.

NEQUIS tamen me tam inſcium credat, ut miſceri etiam aliquando medicamenta cum fructu & ratione non agnoſcam. Eſt enim ubi rei ratio hoc poſtulat, aut quia ſunt acriora Medicamenta, quàm ut per ſe ſumi poſſint; ſed vehiculo aliquo leniori ſunt diluenda; aut quòd ſint nimis ingrata, & Palato gravia; & gratioribus ſint contemperanda; aut quoniam formâ ſint incommodâ, & cum mediis idoneis

ſint ad magìs commodam redigenda; aut denique quia pluribus indicationibus ſimul ſatisfacere ſit neceſſarium. Nulla tamen harum neceſſitas in præparationibus Pharmacopææ occurrit.

Spectemus igitur quis Pharmacopææ uſus verus eſt, & quorſum inſtituitur. Mihi verus ejus finis, & intentio videtur eſſe, ut ſit promptuarium Remediorum probatiſſimorum extemporè non parabilium. Ut quæ frequens uſus poſtulaverit, præſtò ſint ad arbitrium Medici. Non ut ſit Receptulorum, & Nugarum pluſquàm anilium Collectio & inepta miſcela. Miſcendi enim ratio, ubi commodè quicquam fieri poteſt extemporè, prudentis Medici judicio & arbitrio permitti debet. Non enim illi committenda eſt aliorum ſalus, qui Artis ſuæ inſtrumenta, & methodum tractandi non ſatis novit.

Sed videamus quo uſque huic fini conveniat Pharmacopæa noſtra, & in eâ ſola ſpectabimus Remedia interna; atque ea ſunt, Aquæ Simplices, & Compoſitæ, Balſami, Confectiones, Decocta, Electuaria, Elixyria, Extracta, Olea,

 Pilulæ,

Pilulæ, Pulveres, Salia, Spiritus, Syrupi, Tincturæ, Trochiſci, & Vina Medicata. Ex his extemporè parari poſſunt & debent Confectiones, Decocta, Electuaria pleráque, Pilulæ, Pulveres (de Compoſitis loquor) & Trochiſci; reliqua non poſſunt. Sed horum quamplurima pompam oſtentant, uſui verò non inſerviunt; utpote quorum pars octava raró paratur aut proſtat in Officinis. Hujuſmodi ſunt Aquæ & Spiritus tam Simplices quàm Compoſitæ, Confectiones, Electuaria, & Syrupi. Sed & cæterorum pleráque non modò inconcinnè, ſed etiam abſurdè componuntur.

Sed modò conſentirent Medici, poſſet aliud genus Pharmacopææ in uſum aptari, quod non modò eſſet efficacius, ſed Medicorum & humani generis utilitati magìs congruum. Si enim operoſas has nugas rejicerent, quibus freti Tyrones Medici plures, & etiam ex ſenioribus nonnulli fiunt de Materiâ Medicâ minùs ſoliciti, & Pharmacopolæ in praxi (quam nunc ferè totam occupant) audaciores, poſſet res ita componi; ut illi fierent rei medicæ magìs ſtudioſi; hi autem in praxi minùs audaces, & Medicorum

pla-

placitis magis obedientes. Si enim abſtinerent ab uſu tot Aquarum, Confectionum, Electuariorum, & Syruporum inanis Medicinæ ſupellectilis, & in eorum locum ſupponerent Vegetabilium Species, Succos concretos, Tincturas, Salia, & Olea Eſſentialia, pauculæ ſufficerent Aquæ, eæque ex optimis, pro vehiculo medicamenti, & unicus è Saccharo confectus Syrupus. Atque ita poſſent ad arbitrium Remediorum Formulæ tam elegantiores, quàm efficatiores concinnari.

FINIS.

o.c.6

+